

Sivistyslautakunta

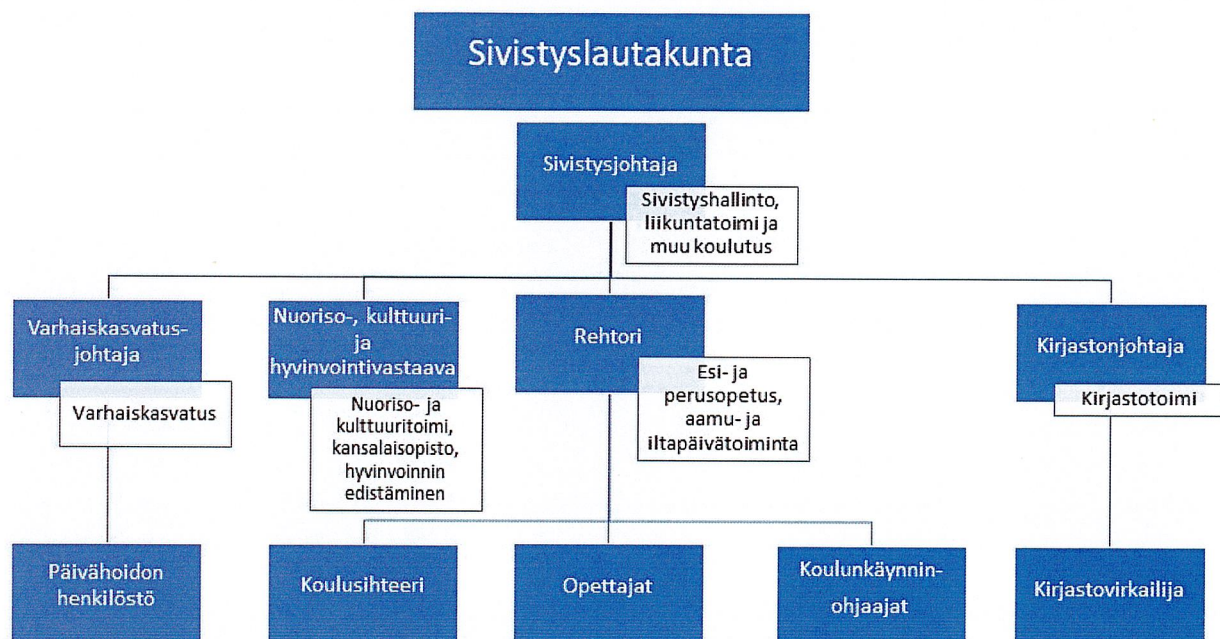
TOIMINTAKATE	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	TA-muutettu	Tot.2023	Poikkeama -%
Hallinto	-10.689	-58.565	-49.660	-49.660	-45.377	-8,6
Varhaiskasvatus	-309.305	-374.213	-422.030	-422.030	-456.479	8,2
Esiopetus	-74.816	-70.215	-55.280	-55.280	-48.237	-12,7
Peruskoulu	-1.737.169	-1.803.725	-1.802.970	-1.802.970	-1.633.228	-9,4
Ap- ja ip-toiminta	-11.948	-24.805	-28.240	-28.240	-20.696	-26,7
Musiikkikoulutus	-7.182	-5.489	-6.400	-6.400	-8.827	37,9
Kansalaisopisto ym.	-18.012	-19.808	-22.500	-22.500	-20.792	-7,6
Kirjastotoimi	-94.075	-112.431	-116.100	-116.100	-107.637	-7,3
Kulttuuritoimi	-13.923	-15.208	-17.770	-17.770	-15.532	-12,6
Nuorisotoimi	-21.591	-51.091	-50.560	-50.560	-58.118	14,9
Liikuntatoimi	-27.026	-66.856	-40.980	-40.980	-41.851	2,1
Hyvinvointitoimi	0	-2.513	-10.660	-10.660	-9.938	-6,8
YHTEENSÄ	-2.325.736	-2.604.919	-2.623.150	-2.623.150	-2.466.711	-6,0

TOIMINTAKATE	Tot. 2022	Tav.2023	TA muutos	TA-muutettu	Tot.2023
Toimintatuotot	164.154	187.190	0	187.190	313.776
Henkilöstökulut	-1.454.160	-1.492.230	0	-1.492.230	-1.574.822
Palvelujen ostot	-737.924	-767.220	0	-767.220	-702.099
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-70.710	-75.320	0	-75.320	-75.971
Avustukset ja stipendit	-35.308	-38.400	0	-38.400	-44.016
Muut toimintakulut	-470.970	-437.170	0	-437.170	-383.580
YHTEENSÄ	-2.604.919	-2.623.150	0	-2.623.150	-2.466.711

Sivistyslautakunnan tehtäväalueeseen kuuluivat kertomusvuonna sivistyshallinto, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, muut koulutuspalvelut (kansalais- ja musiikkiopistot) sekä kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointitoimet. Sivistyspalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyviä ja taloudellisesti tuotettuja varhaiskasvatus-, opetus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja sekä luoda edellytykset läpi elämän jatkuvalla oppimiselle, liikunnalle, henkiselle kasvulle ja fyysiselle hyvinvoinnille kuntastrategian mukaisesti.

Sivistyslautakunnan alaisia tilivelvollisia olivat rehtori-sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, kirjastonjohtaja sekä nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava. Henkilöstöorganisaatio vastuualueineen oli 31.12.2023 seuraava:

Hallinto

Sivistyshallintoon sisältyivät sivistyslautakunta, toimisto sekä muu toiminta ja yhteistyö. Lautakunnan kokouksia pidettiin seitsemän. Keskeisinä asioina käsiteltiin vuotuisia asioita kuten toimintakertomus, talousarvio, koulun lukuvuosisuunnitelma ja hyvinvointityön suunnitelmat. Perusopetuksen kehittämishankkeet on siirretty opetustoimen hallinnoitavaksi.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Henkilöstö	0,4	0,45	0,45	0,45
Kokoukset / pykälä	7/51	6/49	7	7/50
Stipendit ja avustukset €	509	582	3.000	344
Perusopetuksen keh.hankkeet, kpl	1	3	1	0
Nettokustannukset, €	15.350	58.565	49.660	51.988
Nettokust. / asukas	11,46	46,15	37,88	42,75

Varhaiskasvatus

Kannonkoski on kunnan hyvinvointipalvelustrategian mukaan perhemyönteinen ja turvallinen asuinpaikka, jossa peruspalvelut ovat kunnossa. Varhaiskasvatuspalvelut täyttävät omalta osaltaan kuntastrategian tavoitteen ja paikka varhaiskasvatuksessa on järjestynyt säädetyn ajan puitteissa kaikille sitä tarvitseville. Koko varhaiskasvatus ja koulu toimivat samassa rakennuksessa ja henkilöstö tekee tiivistä yhteistyötä, joten lapsen opinpolku on Kannonkoskella yhtenäinen varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen.

Kannonkoskella varhaiskasvatusta järjestetään ainoastaan päiväkotitoimintana. Vuonna 2023 päiväkotia Nappulassa oli neljä ryhmää, joista yksi oli syyslukukauden ajan yhdistetty esiopetusryhmään. Ryhmät toimivat erityisesti aamuisin ja iltapäivisin joustavasti koostuen 0-6 -vuotiasta lapsista. Lasten hoitoajat ovat moninaisia ja sirpaleisia; osaviikkoisia, vuoroviikkoisia, viikonloppuhoitoisia jne. Työvuorosuunnittelu ja suhdelukujen tarkkailu on haasteellista. Laatutavoite painottaa lasten yksilöllisten tarpeiden huomioimista ja laki velvoittaa laatimaan jokaiselle lapselle henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman.

Vuonna 2023 lapsimäärä varhaiskasvatuksessa pysyi vuoden 2022 tasolla. Lapsimäärä ja erityisesti alle 3-vuotiaiden määrä varhaiskasvatuksessa on kasvanut viime vuosina. Tätä voidaan pienessä kunnassa pitää positiivisena asiana, mutta se näkyy luonnollisesti kasvaneina henkilöstökustannuksina. Myös hoitopäivien määrä ylittyi huomattavasti talousarvioon nähden. Varhaiskasvatuksessa on tukea tarvitsevia lapsia ja varhaiskasvatuslaki velvoittaa järjestämään tukea lapsen tarpeiden mukaisesti. Syyskaudella palkkasimme määräaikaisten lastenhoitajan, jonka työpanos kohdentuu tuen tarjoamiseen. Syyskaudella saimme valtionavustusta tasa-arvoisen varhaiskasvatuksen kehittämiseksi. Avustuksella palkkasimme lastenhoitajan 50 % työajalla. Näin pystyimme toimimaan pienemmissä ryhmissä ja sitä kautta tarjoamaan laadukasta, lasten yksilölliset tarpeet huomioivaa varhaiskasvatusta.

Pienessä kunnassa varhaiskasvatuksen tarve vaihtelee vuosittain ja siinä on usein myös vuoden mittaan paljon muuttujia, joita on vaikea ennakoida. Henkilöstökulut ylittyivät vuonna 2023, koska erityisesti alkuvuonna tilapäistä henkilöstä tarvittiin sekä vuorohoitoon että alle 3-vuotiaiden ryhmään, jossa aloitti tammikuussa kolme alle 1-vuotiasta. Lisäksi henkilöstökuluihin vaikuttivat odotettua suuremmat korotukset varhaiskasvatuksen palkoissa sekä ennakoitua suurempi sivukuluprosentti. Kustannusten nousua aiheutti myös varhaiskasvatuspalveluiden osto muilta kunnilta. Palvelua on lapsen edun ensisijaisuudella perustellen ostettu sellaisissa tapauksissa, joissa perhe asuu Kannonkosken kunnan rajalla, ja huoltajat käyvät töissä toisella paikkakunnalla. Asiakasmaksujen tuloraja nousi 1.3., minkä vuoksi maksutuotot toteutuivat talousarviota pienempinä.

Varhaiskasvatuksessa tehdään yhteistyötä niin perheiden kuin yhteistyötahojenkin kanssa. Lapset Puheeksi -toimintamalli on sovitusti käytössä ja tarjoamme huoltajille Lapset puheeksi - keskustelua aina, kun uusi lapsi saapuu varhaiskasvatuspalvelujen piiriin. Uudet työntekijät koulutetaan mahdollisimman pian toimintamallin käyttöön. Lapset puheeksi -malliin kuuluu myös yhteistyö lapsiperhepalveluiden kanssa. Piispalan kanssa tehtiin edelleen yhteistyötä uimakoulun ja luistelun merkeissä. Piispalassa käytiin syyskaudella yhteensä 10 kertaa.

Kesäkuussa teimme myös koko päivän kestävän retken Piispalaan. Syksyllä pidimme vanhempainillan ja joulukuussa yhteistyötä huoltajien kanssa tehtiin toiminnallisen joulujuhlan merkeissä.

Toimimme Jyväskylän yliopiston kehittäjäpäiväkotina ja sen ansiosta meillä on mahdollisuus saada myös varhaiskasvatuksen opettajaopiskelijoita harjoitteluun. Tällä hetkellä kuitenkin kelpoisen ohjaavan opettajan puuttuminen on haasteena harjoittelupäiväkotina toimimiselle. Olemme osa sekä Steam -verkostoa (=tiede-teknologia, matematiikka ja taiteet) että Joustava opinpolku -verkostoa. Tätä kautta myös alan uusien tietojen kulkee päiväkotimme. Voimme hyödyntää yliopistoverkostoa myös päiväkotimme markkinoinnissa kelpoisen työvoiman saamiseksi tulevaisuudessa.

Kannonkosken varhaiskasvatuksessa tehdään moniammatillista yhteistyötä varhaisen tuen ryhmässä (puhe- ja toimintaterapeutit, psykologi, neuvolan terveydenhoitaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja). Ryhmä kokoontui 4 krt vuonna 2023, lisäksi pidämme yhteyttä tarpeen mukaan kokoontumisten välilläkin. Tällä kokoonpanolla pystymme ennakoimaan tulevia tarpeita ja saamaan palvelut niitä tarvitseville mahdollisimman pikaisesti.

Toiminnan tunnuslukuja

Päiväkotin Nappula	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Henkilöstö	6,08	6,67	7,7	7,7
Kokopäivähoitopäiviä	1102	3487	3500	4491
Osapäivähoitopäiviä	2744	1024	1100	557
Hoitopäiviä yhteensä	3846	4511	4600	5048
Lapsia kokopäivähoidossa 31.12.	6	7		29
Lapsia osapäivähoidossa 31.12.	24	28		5
Lapsia hoidossa ka/kk	28,3 (32,3)	32,3 (38)	34	33 (38)
Nettokustannukset, €	242.738	329.912	373.016	418.200
Nettokust. / asukas	185.154	251,65	306,76	331,64
Hoitopäivän nettohinta**	63,11	73,13	81,09	82,84

* laskennallinen lapsimäärä huomioi alle 3-vuotiaat kertoimella 1,75 ja täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevat esiopetusikäiset lapset kertoimella 0,54, näitä kertoimia käytetään henkilöstömitoitusta tarkasteltaessa

**sis. palkat, kiinteistö-, ateria- ja tarvikekulut, mutta ei sumu-poistoja tai arvonalentumisia

Lasten kotihoidontuki

Lasten kotihoidontukea maksetaan niille perheille, jotka eivät käytä kunnallisia varhaiskasvatuspalveluja. Keskimäärin tuensaajia oli 9,12 / kk, tukea saavia lapsia keskimäärin 9,75 / kk. Vuonna 2023 kotihoidontukea sai yhteensä 15 perhettä.

Lasten kotihoidon tuki	Tot. 2021	Tot .2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Tukea saavat taloudet yht. koko vuonna	16	17	13	15
Tukea saavat lapset ka	14	10,8	15	9,75
Nettokustannukset, €	43.560	34.331	35.000	43.530
Nettokust. / asukas	33,22	27,05	26,70	35,80

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksen yleisenä tehtävänä on antaa oppilaille heidän edellytystensä mukaiset tiedot ja taidot jatko-opintoja ja työelämää varten sekä ohjata heitä terveellisiin elämäntapoihin ja arjen hallinnan taitoihin. Kannonkosken koulussa opiskeli vuonna 2023 keskimäärin 7 esi- ja 104,5 perusopetuksen oppilasta. Jatko-opintokelpoisuuden saavutti 100 % peruskoulunsa päättäneistä. Kaikki 9. luokalta päässeet saivat myös jatko-opiskelupaikan toiselta asteelta. Piispalan palveluiden hyödyntämistä perusopetuksessa pystyttiin jatkamaan normaalisti.

Oppimisen tuen pääasiallisin muoto luokilla 1 - 5 oli osa-aikainen erityisopetus pienluokassa ja luokilla 6–9 osa-aikainen erityisopetus pienryhmissä. Koulunkäynninohjaajia, joita oli 4 osa-aikaista, käytettiin kaikilla luokka-asteilla. Erityisopettajia oli kolme, joilla kaikilla oli myös yleisopetuksen tunteja.

Oppilaskunnassa oli edustus luokilta 7 – 9. Se kokoontui ohjaavan opettajan johdolla aina tarpeen mukaan keskimäärin kerran kuukaudessa. Luokilla eskarista kuudenteen toimi Lasten parlamentti.

Toiminnan tunnuslukuja

Esiopetus	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Oppilaita kevät/syksy	4/9	8/9	8/5	8/5
Esiopetuksen tunnit	20	20	20	20
Nettokustannukset, €	74.816	70.215	55.280	48.237
Nettokust. /asukas	57,07	55,33	42,17	39,67
Nettokust. /esiopp.	11.510	8.261	8.505	7.421
Kotikuntakorvaus 6 v.	4.339	4.546	4536,37	4536,37
Perusopetus				
Oppilaita kevät/syksy	132/120	119/108	117/108	108/101
Perusop. tunnit/vko, kevät/syksy	322/322	280/290	311/295	295/284
Nettokustannukset, €	1.737.169	1.803.725	1.802.980	1.633.228
Nettokust. /asukas	1.325	1.421	1.375	1.343
Nettokust. /opp.	13.787	15.892	16.026	15.629
Kotikuntakorvaus 7-12 v./13-15v.	7.113/11.381	7.452/11.924	7.437/11.899	7.437/11.899

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1. ja 2. luokan oppilaille sekä tarvittaessa 3.- 9. luokkien erityisopetuksen oppilaille. Toiminnalla pyritään vähentämään pienten koululaisten yksinäistä aikaa kotona ja helpottamaan perheen ja työelämän yhteensovittamista.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Osallistuneet oppilaat kevät/syksy	9/9	10/7	10/10	10/7
Ohjaustunteja	756	760	-	-
Nettokustannukset €	11.948	24.805	28.240	20.696
Nettokust. / asukas	9,11	19,55	21,54	17,02
APIP-toiminnan valtionosuus €	9.944	9.648	9.870	9.870

Muut koulutuspalvelut

Muuhun koulutukseen sisältyvät kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminta sekä toisen asteen opiskelijahuolto. Opiskelijahuoltolain mukaisena velvoitteena ollut toisen asteen järjestämispaikkakunnalla ollut velvollisuus tarjota opiskelijahuolto (kuraattori- ja psykologipalvelut) alueensa oppilaitoksen opiskelijoille siirtyi vuonna 2023 Keski-Suomen hyvinvointialueelle.

Saarijärven kansalaisopiston Kannonkosken osasto

Saarijärven kansalaisopiston Kannonkosken osasto tarjoaa ensisijaisesti vapaatavoitteista koulutusta ja muuta virike- ja harrastetoimintaa ohjatusti kaikille ikäryhmille Kannonkosken kunnan alueella. Kansalaisopistossa kaikenikäisillä kuntalaisilla on mahdollisuus opiskella ja harrastaa monipuolisesti ja edullisesti. Toiminnan tavoitteena ovat joustavuus ja käyttäjälähtöisyys. Opetusta pyritään tarjoamaan kuntalaisten toivomissa aiheissa, myös lyhytkursseina ja luentoina. Toiveita kurssisisältöihin kartoitetaan kuntalaistapaamisissa ja kansalaisopiston näyttelyiden yhteydessä, sekä kyselyillä.

Kansalaisopiston Kannonkosken osaston palvelu ostetaan Saarijärven kaupungilta. Saarijärven kansalaisopisto maksaa osastonjohtajan työajan. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaavan kokonaistyöajasta 15 % on jyvitetty kansalaisopiston Kannonkosken osaston johtamiseen. Tuntiopettajina käytetään ensisijaisesti paikallisia ja seudullisia osaajia. Paikkakunnalla ja seutukunnalla asuvat eri lajeja taitavat kansalaisopiston opettajat ovat merkittävä voimavara, joita ilman emme näin monipuolisesti kursseja pystyisi tarjoamaan.

Kurssien teemoja vuonna 2023 olivat kädentaidot, tanssi, liikunta, terveys, sekä musiikin ryhmä- ja yksilöopetus. Kansalaisopiston kursseille osallistui vuoden 2023 aikana 146 opiskelijaa, joista 39 poikia / miehiä ja 107 tyttöjä / naisia. Pienimmät kansalaisopiston harrastajat löytyivät 1-3 -vuotiaiden Taapero Temppiksestä. Kursseja suunniteltu 23, toteutunut 18. Tunteja suunniteltu 737,42 h – toteutunut 602,89 h. Kansalaisopiston rooli Kannonkosken ryhmäliikuntapalvelujen tuottajana on merkittävä. Tärkeää on myös musiikin yksilönsoiton opetus musiikkiopiston lisäksi. Kansalaisopisto ja musiikkiopisto järjestävät vuosittain kaksi yhteistä oppilaskonserttia, sekä yhden oppilaskonsertin koululla. Lisäksi kansalaisopiston kädentaidoista järjestetään kirjaston näyttelytilassa 1-2 näyttelyä vuosittain.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Kurssit/koulutukset	31	30	40	34
Opetustunteja	700	619,05	1000	650,52
Netto-opiskelijoita / Opiskelijoita yht.	209	267	400	304
Nettokustannukset €	15.422	17.512,33	20.000	20.791,69

Nettokustannukset € / opetustunti	22,03	28,29	20	31,96
Nettokustannukset € / asukas	11,76	13,80	15,26	17,10

Musiikkikoulutus

Saarijärven Viitasalo-opiston toiminta-ajatuksena on musiikin ja tanssin harrastuksen kehittäminen ja musiikin ja tanssin perusopetuksen antaminen sekä harrastajille että ammattiin aikoville toiminta-alueellaan.

Vuodelle 2023 suunniteltu Kannonkoskelle 500 opetustuntia, joista toteutui 478 h. Prosenttiosuus koko Viitasalo-opiston opetustunneista 8,94 %.

Perusasteen oppilaita oli 12 (30 minuuttia – 4 oppilasta, 45 minuuttia – 7 oppilasta, 60 minuuttia – 1 oppilas). Lisäksi musiikkileikkikoulussa oli 7 lasta. Saarijärven kansalaisopisto palautti Kannonkoskelle 252 € vuoden 2023 maksuosuuden ennakkoa toteutuneen opetustuntimäärän ja talouden toteutumisen perusteella.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Opetustunteja	450	501	450	478
Opiskelijoita (perusaste)	11	13	11	12
Nettokustannukset	7.182,00	5.488,98	6.400	8.826,89
Nettokustannukset € / opetustunti	15,96	10,96	14,22	18,47
Nettokust. / asukas	5,48	4,33	4,88	7,26

Kirjasto

Suomessa yleinen kirjasto on jokaisen maksuton peruspalvelu ja jokaisessa Suomen kunnassa on vähintään yksi kirjasto. Kirjasto on lakisääteinen palvelu, joka tarjoaa kaikille yhtäläisen pääsyn monipuolisiin kirjastoaineistoihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa ohjausta tiedon hankintaan, tarjoaa tiloja yhteiseen käyttöön sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjaston merkitys nykyisessä tietoyhteiskunnassa on keskeinen. Kirjastossa tarjotaan myös monia matalan kynnyksen palveluita. Kirjastossa voi skannata ja tulostaa papereita, kysyä neuvoa digipalveluiden käytössä, lainata erilaisia tarvikkeita sekä saada tietoa seutukunnan ajankohtaisista tapahtumista ja palveluista. Kirjastosta voi saada apua myös opiskeluun, esimerkiksi opinnäytetöihin liittyen. Kirjasto tekee myös yhteistyötä

muiden toimijoiden kanssa, erityisesti kunnan nuoriso- ja kulttuuritoimen kanssa ja tarjoaa tilat näyttelyille ja elokuvaesityksille sekä järjestää tapahtumia yhteistyössä. Kirjasto on järjestänyt myös asiantuntijavierailuita vuoden 2023 aikana. Yhteistyötä tehdään lisäksi päiväkodin, perusopetuksen, 4H-järjestön ja muiden kunnan toimijoiden kanssa. Pienessä kunnassa kirjaston merkitys kaikille avoimena palveluna ja käyntipaikkana korostuu. Kannonkosken kirjasto lehtilukusaleineen on käytettävissä joka ikinen päivä klo 7.00–21.00.

Keski-Suomen kirjastoverkko, Keski-kirjastot kattaa koko maakunnan. Se tarkoittaa yhteistä kirjastokorttia, verkkokirjastoa ja e-aineistoja, käyttösääntöjä, asiakkaalle maksuttomia aineistokuljetuksia sekä hankinta- ja asiantuntijatyötä. Kannonkosken kirjasto kuuluu myös AKEPIKEN eli Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa alueellista kehittämistehtävää toteuttavan Tampereen kaupunginkirjaston alaisuuteen.

Vuonna 2023 kirjastossa tapahtui monia muutoksia. Uusi kirjastonjohtaja aloitti työskentelynsä, pitkäaikainen kirjastovirkailija siirtyi eläkkeelle, uusi kirjastojärjestelmä Aurora Gold otettiin käyttöön ja asiakkaille tarjottavien sähköisten palveluiden määrää ruvettiin kasvattamaan. Kirjastossa on tehty valmistelutyötä liittyen valtakunnallisen e-kirjaston avaamiseen sekä uuden elokuvapalvelun käyttöönottoon (kevät 2024). Lisäksi jo aiemmin tiedossa olleet käyttöikänsä päässä olevan kirjastorakennuksen ongelmat jatkoivat kirjasto- ja muun toiminnan kuormittamista.

Huolimatta yleisestä kustannustason noususta ja henkilöstövaihdoksista, vuoden 2023 talousarvion budjetti alitettiin lähes 10 %:lla ja toteuma oli myös vuoden 2022 tasoa matalampi. Samalla kirjaston lainamäärät, lainaajien määrät ja kirjastokäynnit nousivat (asukasluvun pienenemisen ja väestön ikääntymisestä huolimatta) vuodesta 2022.

Toiminnan tunnuslukuja

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2023	Toteuma 2023
Lainat	16 005	15 050	18 000	16 000
Lainat / asukas	12,21	11,48	14	13,15
Lainaajat	402	381	450	395
Kirjastokäynnit	8,436	8,484	9000	8,748
Käynnit / asukas	6,4	6,5	7	7,19
Nettokustannukset, €	94,075	112,431	116,100	107,563
Nettokust. / asukas	71,75	88,60	88,56	88,45

Kulttuuri

Kulttuurilain mukaan kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Rakenteet, resurssit, tiedolla johtaminen

Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaavan työajasta on kohdennettu kansalaisopiston johtamiseen 15 % ja muihin kulttuuritoimen työtehtäviin 20 %. Kulttuurivastaava toimii Kannonkosken kunnan järjestöyhdyshenkilönä, vapaaehtoistoiminnan yhdyshenkilönä ja osallisuusvastaavana. Lisäksi kulttuurivastaavan toimenkuvaan sisältyvät mm. kunnan päätapahtumien, näyttelyiden, elokuvien, konserttien, teatteriesitysten, kulttuuriretkien ja muiden kulttuuritapahtumien järjestäminen. Tapahtumien määrä, sisältö ja yhteistyökumppanit voivat vaihdella vuosittain. Tavoitteena on järjestää kulttuuritarjontaa monipuolisesti ja laaja-alaisesti eri kohderyhmille. Kävijämääriä seurataan vuosittain.

Loppuvuodesta 2023 sivistyslautakunta hyväksyi uuden Kannonkosken Kulttuurihyvinvointisuunnitelman, sekä Osallisuusohjelman. Edellä mainittujen, sekä vuonna 2022 hyväksytyn Kulttuurikasvatussuunnitelman laatimista, kehittämistä ja toteutumista koordinoi sivistyslautakunta. Yhdyshenkilönä toimii nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava.

Edustukset ja tunnustukset:

Valtteri Alainen ja Essi Rajalin 4. luokalta valittiin edustamaan Kannonkoskea pääministerin kutsumina Lasten Itsenäisyyspäivän juhlaan Helsinkiin. Valinta suoritettiin luokassa järjestetyillä vaaleilla. Vuoden 2023 Tervaskannoksi nimettiin Aino Erkkilä ja Vuoden 2023 kulttuuritekijä tunnustuksen saivat Kannonkosken Pelimannit.

Museot ja arkistot:

Kannonkosken kotiseutuarkisto sijaitsee kirjaston yläkerrassa. Kotiseutukokoelma sijaitsee Nuottalassa. Kesällä 2023 museon ovet olivat avoinna pääsääntöisesti torstaisin Lauuiltojen aikana. Lisäksi järjestettiin muutama Pop up -tapahtuma museolla. Kannonkosken kotiseutukokoelman vastuumuseon, Keski-Suomen museon alueellinen amanuessi vieraili Kannonkoskella kesällä 2023. Saadun raportin tiivistetyn lainauksen mukaan ”Kotiseutukokoelman näyttelyn ripustus on hyvä uudistaa ja esineiden sijoituspaikkoja voi myös rohkeasti vaihtaa, kunhan teeman mukainen järjestys säilyy. Kokoelmapoistot on hyvä miettiä, kuitenkin tutkien ensin esineen historiallinen arvo. Poisto on tehtävä hallitusti ja dokumentoiden sekä niin, että esineiden tiedot säilytetään, vaikka esine poistuu kokoelmasta. Kunnalla on innovatiivista toimintaa elävän perinteen, kulttuuriympäristön ja nuorisotoiminnan osalta. Nuoria osallistetaan mm. tekemään yhdessä julkisia kukkaistutuksia, tutustutaan hautausmaahan siivoamalla ja tutustumalla hautamuistomerkkien tarinoihin, pidetään pop-up-toimintapisteitä museoesineistä esim. valehtelijoiden klubi -konseptilla ja nuorten vetämillä muistelutuokioilla. Koska varsinainen museokokoelma on hyvin pieni, nuoria aktivoiva toimintatapa kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön osalta on erinomainen linjaus.”

Edelleen vastuumuseon suosituksesta Kannonkosken kunta liittyi syksyllä 2023 museoiden SIMO-kokoelmanhallintajärjestelmän käyttäjäksi. Kokoelmanhallintajärjestelmä

mahdollistaa museokokoelmien luetteloinnin sekä kuntien inventoitujen taidekokoelmien hallinnan. Järjestelmässä olivat jo aiemmin kunnan taidekokoelmat, mutta tältä osin tiedot vaativatpäivitystä. Lisäksi järjestelmään syötetään mahdollisimman laajasti kotiseutuarkiston valokuvia ja arkiston dokumentteja digitaalisessa muodossa. Kotiseutukokoelman esineistö on pääosin digitoitu ja löytyy kunnan kotisivuilta. Nämä tiedot tullaan siirtämään myös SIMO-kokoelmanhallintajärjestelmään. Arkiston digitointi ja tietojen siirtäminen kokoelmanhallintajärjestelmään, sekä kotiseutukokoelman näyttelyn uudelleen ripustaminen siirtyvät vuodelle 2024 tai 2025 työntekijäresursseista johtuen.

Pääjuhlat ja tapahtumat:

Vuoden 2023 pääjuhlia olivat perinteiseen tapaan Kannonkoski-päivä ja Antin Soitto & Marttojen rantakalakeitto kesä-heinäkuun vaihteessa sekä Itsenäisyyspäivän juhla seurakuntatalolla. Vuotuisiin juhlapäiviin kuuluvat myös Talvisodan päättymisen muistopäivä ja Kaatuneitten muistopäivä.

Vuoden 2023 muita tapahtumia olivat mm. kansalaisopiston kevätkauden päättäjäiset, Ikääntyvien Ilonpäivä, Nevalinnan puuropäivä, perinnesaunatapahtuma, Ystävänpäivä- ja vapputanssit sekä Lettukestejä sekä joulutapahtumaa ja joulukorttitempausta Mäntykodilla ja Honkalassa. Lisäksi vapaaehtoistoimijat ja koululaiset järjestivät kaksi Vie vanhus ulos -tempausta syksyllä 2023. Joulua avattiin joulumyyjäisissä koululla.

Kulttuurikasvatus:

Kulttuurikasvatus koulussa ja päiväkodilla sisältää Kannonkosken Kulttuurikasvatus-suunnitelman ja opetussuunnitelman mukaisesti vuodenkiertoon kuuluvat juhlat, koulun ja päiväkodin omat juhlat, tapahtumat ja teemapäivät sekä oppilaskunnan, nuorisovaltuuston ja Lasten Parlamentin ideomat ja toteuttamat tapahtumat. Lisäksi osallistutaan Mediataitoviikkoon, käydään oman paikkakunnan näyttelyissä, elokuvateatterissa ja osallistutaan Koulujen elokuvaviikkoon. 3. luokkalaisten vierailevat vuosittain kotiseutumuseolla. Vuonna 2023 0-2. luokkalaisten vierailivat Saarijärven museolla. Kirjastoyhteistyö on monipuolista ja säännöllistä. Syksyllä 2023 Lukukoira ”Tankkeri” vieraili 1.-2. luokkalaisten kanssa kirjastolla. 3.-6. luokkalaisten osallistuivat kirjastolla murhamysteerin ratkaisemiseen. 8. luokkalaisten osallistuivat sekä ylisukupolvisiin talkoisiin sankarihaudalla, että Talvisodan päättymisen muistopäivään. Samalla tutustuttiin kirkon arkkitehtuuriin ja taiteeseen, sekä kirkkomaan kautta paikalliseen historiaan. Taidetestaajat -vierailuista osallisiksi pääsevät myös kahdeksas luokkalaisten.

Konsertit ja teatteri:

Kesällä musiikki raikui Nuottalan lauluilloissa ja ”Tykkipuiston POP UP -konsertissa. Pelimannit esiintyivät lukuisissa tapahtumissa. Koululla / päiväkodilla vieraili kolme esiintyjäryhmää; Tanssiteatteri Raatikko, rap-artisti ja Teatteriryhmä Taimine. Esitysten päärahoittaja oli kulttuuritoimi, mutta osa esityksistä rahoitettiin yhteistyössä koulun, seurakunnan ja Jyväskylän kaupungin hallinnoiman kulttuurihankkeen kanssa. Kirjastolla esiintyi alkuvuodesta Santeri Rautiainen (klassinen musiikki, kitara) ja loppuvuodesta Tomi Paldanius (kitara). Musiikkiopiston ja kansalaisopiston yhteisiä konsertteja oli kolme: kevät- ja joulukonsertit, sekä oppilaskonsertti koululaisille. Vuonna 2023 Taidetestaajissa vierailtiin jazz-konsertissa Helsingissä ja teatterissa Jyväskylässä. Musikaalia Once käytiin katsomassa

Helsingissä ja kesän kulttuurikattausta täydensi Kannonkosken Kesäteatteri Syrjäkylän salatut elämät.

Elokuvat ja näyttelyt:

Elokuvanäytöksiä oli yhteensä 18, sisältäen näytökset koululuokille, leiri- ja kerhoryhmille, yleiset näytökset perjantai-iltaisin ja sunnuntai-iltapäivisin sekä tilatut yksityisnäytökset (1). Kirjaston näyttelytilassa järjestettiin viisi näyttelyä: Jussi Raivion valokuvia ”Rajapinnalla”, Mervi Porrassalmen luontokuvia, Janika Kotilaisen maalauksia, kansalaisopiston kädentaitonäyttely, sekä loppuvuodesta useamman näytteilleasettajan yhteinen jouluteemainen kädentaitojen myyntinäyttely.

Yhteistyö:

Kannonkosken kunta tukee järjestötoimijoita monin tavoin: maksuttomat tilat, mahdollisuus julkaista tiedotteita kuntatiedotteessa maksutta, järjestöyhdyshenkilön tuki, 200 euron tapahtumakorvaus ja monipuolinen yhteistyö. Monet tapahtumista toteutetaan yhteistyössä kunnan ja 3. sektorin kanssa. Syksyllä 2023 avattiin ryhmille kylätalon maksuton kokoustila, joka on ollut ahkerassa käytössä.

Kuntalaistapaamisia järjestettiin 5 – kaksi järjestöilttaa keväällä, yksi liikuntatoimijoiden ilta syksyllä, sekä kahdet Kesätreffit torikahvilalla kesällä 2023. Vapaaehtoistoimijoille järjestettiin keväällä ja syksyllä Kiitos-tapahtumat kahveineen ja saunomismahdollisuuksineen. Kumppanuuspyötyä on kokoontunut 4 kertaa vuoden 2023 aikana ja ollut mukana järjestämässä useita tapahtumia.

Kulttuuritoimi on tehnyt yhteistyötä niin poikkihallinnollisesti, paikallisesti, alueellisesti kuin maakunnallisestikin. Kulttuurivastaava on osallistunut Suomen Taikusydän-verkoston kokouksiin ja koulutuksiin, sekä Keski-Suomen kulttuurivastaavien verkostotyöskentelyyn, Saarijärven-Viitasaaren seutukunnan pyöreän pöydän toimintaan ja alueellisiin järjestöyhdyshenkilöiden tapaamisiin. Vuonna 2023 tarjoutui mahdollisuus ostaa kulttuurisen nuorisotyön palveluja Jyväskylän hallinnoimalta kulttuurihankkeelta noin 2.000 eurolla, josta omavastuuosuutta kunnalle kertyi 274,64 e.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Näyttelyt	8	7	4	5
Juhlat	1	3	2	5
Retket ja tapahtumat	12	23	8	4 / 15
Elokuvat/katsojat	23 / 209	28 / 217	15 / 150	18 / 133
Konsertit / teatteri				7 / 6
Suunnitelmat / ohjelmat				Kulttuurika svatussuu

				nnitelma 2022 Kulttuurihy vinvointisu unnitelma 2023 Osallisuus ohjelma 2023
Yhteishankkeet	0	1	0	1
Nettokustannukset, kulttuuri	13.923	14.933,42	17.770	15.532,17
Nettokustannukset, €/ asukas	10,62	11,77	13,55	12,77
Seutukunnallinen kulttuuriyhteistyö		274,64		270

Nuorisotyö

Nuorisotoimen tehtäväkenttä on laaja ja monialainen. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaavan työajasta oli vuonna 2023 30 - 40 % (01-02 / 2023 40 % ja 03-12 / 2023 30 %) keskitetty nuorisotoimen työtehtäviin. Keskeisimpiä tehtäviä olivat lasten ja nuorten harrastusten ja vapaa-ajantoiminnan suunnittelu ja organisointi, hankkeiden hallinnointi, sekä lasten ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelut. Nuoriso- ja kulttuurivastaava toimii myös lapsia ja nuoria osallistavien vaikuttajakanavien ohjaajana (Lasten Parlamentti ja Nuorisovaltuusto) ja osallisuusryhmien valmentavana ohjaajana (Pro ja Jormaperunat). Nuorisotoimen organisoimat lasten ja nuorten vapaa-ajantoiminnot koostuvat kerhoista, tilanuorisotyöstä, Crazy Action-illoista, klubitoiminnasta, työpajoista, leireistä, retkistä, teemapäivistä ja tapahtumista.

Tiedolla johtaminen on kaiken toiminnan perustana. Tiedolla johtamista edistää nuoriso- ja kulttuurivastaavan perehtyminen ajankohtaisiin ilmiöihin ja osallistuminen koulutuksiin / webinaareihin. Nuorisovastaava on osallistunut resurssiensa mukaan sekä koulunuorisotyöntekijöiden, että nuorisovaltuustoa ohjaavien henkilöiden ja ns. ison nuorisotyönverkoston kokoontumisiin Teams -yhteydellä. Lisäksi nuorisovastaava on ollut Keski-Suomen nuorisotyön koordinointi -hankkeen (AVI) ohjausryhmän jäsen, sekä Piispalan hallinnoiman alueellisen nuorisotyön ohjausryhmän jäsen.

Yhteistyö:

Yhteistyökumppaneista merkittävin on Kannonkosken koulu. Nuorisovastaava osallistuu koulun laaja-alaiseen oppilashuoltotyöryhmään, sekä koulun tapahtumatyöryhmään ja on aktiivisesti mukana suunnittelemassa oppitunneille integroituvia tapahtumia ja teemapäiviä. Muita merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat Suomenselän 4H-yhdistys, Piispalan nuorisokeskus, Suomenselän 4H-yhdistys, muut paikalliset yhdistykset, sekä yritykset ja Crazy Action -illoissa myös Kivijärven, Kyyjärven ja Kinnulan kunnat. Etsivän nuorisotyön palvelut ostetaan Karstulan kunnalta. Kannonkosken koululla sijaitsevasta ohjauksen yhteistoimistosta löytyvät nuoriso-, kulttuuri, ja hyvinvoinnin edistämisen toimialojen lisäksi koulunuorisotyöntekijä, 4H ja opinnonohjaaja. Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto on vuodesta 2022 saakka toiminut Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven kuntien yhteisenä. Kokouksia on vuodessa vähintään 2. Jokainen kolmesta kunnasta toimii vuorollaan kouluvuoden ajan ”isäntäkuntana”.

Koulunuorisotyö:

Koulunuorisotyö on oppilaiden arjen tukea, läsnäoloa ja yhteisöllisyyden kehittämistä. Toimintamuodot kehitetään Kannonkosken oppilaiden tarpeisiin ja lähtökohtiin. Koulunuorisotyön toimintamuotoja ovat mm. yksilötyö (Läksynurkka), pienryhmätoiminta yhteistyössä esim. kuraattorin tai toimintaterapeuttien kanssa (erilaiset kutsuryhmät), ryhmäyttäminen (kutosleiri ja ysien yökoulu), välituntitoiminta ja osallistavat oppitunnit. Yksilötyötä tehdään myös puhelimitse. Vuoden alussa toteutettiin Kivijärven kanssa yhteiset Feel Good -messut yläkoululaisille. 6.-8. luokkalaisten kanssa toteutettiin yhteisölliset Game Over -tunnit. Toukokuussa ja syyskuussa järjestettiin Crazy Art-tapahtumat yläkoululaisille (kulttuurinen nuorisotyö). Nuorisovastaavan lisäksi koulunuorisotyötä tekee 50 %:lla työajalla koulunuorisotyöntekijä (AVI-hanke).

Tilatyö ja jalkautuva nuorisotyö:

Crazy Action -iltoja järjestettiin talvikaudella joka toinen viikko yhteensä 10 kertaa Piispalassa sekä väliviikoilla nuokkarilla. Crazy Action -toimintaa rahoittaa Avi ja se toteutetaan yhteistyössä Suomenselän 4H-yhdistyksen kanssa. Hanketta hallinnoi Suomenselän 4H-yhdistys. Nuokkari-illat ovat avoimien ovien toimintaa nuorisotalolla peruskouluikäisille, klubi-illoissa nuorimmat kävijät ovat 8. luokkalaisia ja toiminta ostetaan Suomenselän 4H-yhdistykseltä. Klubi-illat toteutettiin talvella nuorisotalolla sekä alku- ja loppukesästä torikahvilalla. Samalla tehtiin jalkautuvaa nuorisotyötä torin alueella.

Demokratiakasvatus, yrittäjyys / yritteliäisyys ja työelämätaidot

Nuorten yrittäjyyttä ja työelämätaitoja edistettiin mm. vierailemalla Yrityskylässä Jyväskylässä 6. ja 9. luokkalaisten kanssa, sekä 4H:n yritysinfoissa yläkoululle ja ysien Ajokortti työelämään koulutuksessa sekä kesän Duunileireillä. Moni nuori työllistyy tai perustaa yrityksen Suomenselän 4H-yhdistyksen kautta. Demokratiakasvatusta toteutettiin vuonna 2023 mm. 8. ja 9. luokkalaisten Demokratiatyöpajassa Piispalassa.

Kerho-, retki- ja leiritoiminta:

Kerhotoiminta toteutuu miltei kokonaan hankerahoituksilla, joista merkittävin rahoittaja on AVI: Harrastamisen Suomen Malli (hallinnoi nuorisotoimi) ja Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta (hallinnoi Suomenselän 4H-yhdistys). Jokaiselle kouluvuodelle kootaan

Kannonkosken lasten ja nuorten harrastekalenteri, jonka avulla pyritään välttämään päällekkäisyyksiä toiminnoissa, lisäämään yhteistyötä ja osallistamaan mahdollisimman monia lapsia ja nuoria harrastuksiin. Kerhotoiminta on pääsääntöisesti koko lukuvuoden kestävä. Harrastamisen Suomen Mallissa kerhot sijoittuvat pääsääntöisesti koulukampukselle tai sen välittömään läheisyyteen. Avustusta on kuitenkin saatu myös kerholaisten kuljetuksiin harrastuspaikoille, kuten Piispalaan.

Nuorisotoimi oli mukana kuudella retkellä: Yrityskylä x 2 sekä lasketteluretki, Osallisuusryhmä Pro:n retki Peurunkaan Moro-ryhmän retki driftaamaan ja Airsoftaajien retki Megazoneen. Leiritoimintaa järjestetään pääsääntöisesti nuorisotalolla, koulun tiloissa ja Piispalassa. Vuoden 2023 aikana järjestettiin Lumileiri, Summeri-kesäpäiväleiri, 2 Duunileiriä, Syyssäpinäileiri, Kutosleiri ja 9. luokkalaisten yökoulu. Lisäksi Kannonkoskella toteutui kesällä 2023 useita leirejä lapsille ja nuorille Suomenselän 4H-yhdistyksen ja Piispalan välisenä yhteistyönä.

Tapahtumat ja työpajat:

Vuoden 2023 lasten ja nuorten tapahtumia olivat vappu, halloween ja koko koulun metsäpäivä, Yu-kisapäivä ja talviliikuntapäivä. Vuoden 2023 työpajoja olivat pääsiäis- ja joulupajat, sekä Crazy Art x 2, Demokratia-työpaja ja alakoulun toivoma Yksisarvis-työpaja.

Hankkeet:

Nuorisotoimen hallinnoimat hankkeet vuonna 2023 1. Harrastamisen Suomen malli, AVI (kouluvuosi 2022-2023) – hanke on päättynyt, raportointi hyväksytty - Kokonaisbudjetti 43.750,00 e - Myönnetty avustus 35.000,00 e - Omavastuuosuus 8.750,00 e (koordinaattorin työaika) 2. Harrastamisen Kannonkosken malli, AVI (kouluvuosi 2023-2024 – jatkuu keväälle 2024 saakka) - Myönnetty avustus 37.700 e - omavastuuosuus (koordinaattorin työaika + euromääräinen 5 % kokonaisbudjetista, omavastuuosuus on osa nuorisotoimen vuosibudjettia) 3. Koulunuorisotyö 1.1.2023-31.12.2025 AVI - omavastuuosuus on osa nuorisotoimen varsinaista vuosibudjettia.

Vuoden 2023 nuorisotoimen henkilöstökuluista on siirtynyt palkkakuluja Harrastamisen Suomen Mallin 2022-2023 (kevätkausi) ja 2023-2024 (syyskausi) hankkeille. Tästä syystä nuorisotoimen henkilöstökulut näyttävät arvioitua pienemmiltä. Lisäksi nuorisotoimen toimintabudjetista on varattu 4.400 euroa Koulunuorisotyön ja Harrastamisen Suomen Mallin 2023-2024 hankkeiden omavastuuosuuksiin.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Kerhot kevät/syksy	9 / 24	25 / 24	10 / 10	22 / 21
Retket	2	6	2	6
Leirit	9	8	4	7
Tapahtumat	4	7	4	5

Kurssit/Työpajat	8	2	2	6
Lasten ja nuorten vaikuttajakanavat & osallisuusryhmät / tapaamiset	ryhmiä 3 / tapaamisia 10	ryhmiä 3 / tapaamisia 11	ryhmiä 3 / nuoria 79	ryhmiä 4 / tapaamisia 16 / nuoria 138
Avoin toiminta ilta / kävijät klubit, Crazy Action -illat ja nuokkarit	51	52 / 574	46 / 430	58 / 940
Hallinnoitavat hankkeet	2	2	2	3
Alle 29 v. määrä	282	275	282	265
Nettokustannukset, €	21.591	51.091,02	50.560	yht. 35.692,92 henkilöstö 19.416,36 toiminta 15.006,83 nuorten vaikuttaja- kanavat 1.269,73
Nettokust. / asukas	16,47	40,26	38,57	29,35
Nettokust./ alle 29-v.	76,56	185,79	179,29	134,69
Nuorisotyön valtionosuus €	1.363	1.292	1.256	1.256

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Merkittävin muutos so-te palveluissa oli hyvinvointialueille siirtyminen 1.1.2023. Yhdyspintoja hva:n ja kunnan välille etsittiin jo vuoden 2022 puolella ja työtä jatkettiin koko vuoden 2023 ajan.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin otettiin käyttöön vuonna 2023 ja se määrittelee osittain kuntaan kertyvän valtionavun kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella. Nykytilannetta mittaavat prosessi-indikaattorit (15 kpl) kuvaavat toimintaa ja tulosindikaattorit tuloksia eli muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Yhteensä indikaattoreita on 21.

Hyvinvoinnin edistämisen rakenteet, suunnitelmat ja tiedolla johtaminen:

Kannonkosken kunnan hyvinvoinnin edistämisestä vastaa nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava toimii Kannonkosken kunnan ehkäisevän päihdetyön, mielen hyvinvoinnin edistämisen ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhdyshenkilönä. Hyvinvoinnin edistämiseen on käytettävissä 15 % kokonaistyoajasta. Hyvinvoinnin edistämisen toimialaa ohjaa ja seuraa Sivistyslautakunta, sekä sen alaisuudessa toimiva Hyvinvointi-työryhmä. Aiemmin ryhmä toimi nimellä Ehkäisevän päihdetyön ryhmä. Nimen muuttumisen lisäksi ryhmän käsittelemät asiat laajenivat koskemaan kaikkia hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä teemoja. Tiedolla johtamisen tukena käytetään paikkakunnan omia kyselyjä (ikääntyvien hyvinvointi ja lasten / nuorten hyvinvoinnin edistäminen), Move-mittauksia, ikääntyvien kuntokatsastuksen tuloksia, kaatumistapaturmatilastoja, sekä muita saatavilla olevia luotettavia tiedonlähteitä. Sivistyslautakunta hyväksyi loppu vuodesta 2023 uuden Kannonkosken Osallisuussuunnitelman, sekä uuden Kannonkosken Kulttuurihyvinvointisuunnitelman ja uuden alueellisen Tehostetun nuorisotyön suunnitelman. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma päivitettiin. Suunnitelmat toimivat lähinnä toimialan tavoitteiden asettamisen, tulosten mittaamisen sekä toimenpiteiden valitsemisen ja seuranna ohjaavana työkaluna.

Hyvinvointivastaava tuottaa ja kokoaa hyvinvointitietoa kehittämisen tueksi, laatii yhteistyössä verkostojen kanssa hyvinvointisuunnitelmat ja -kertomukset sekä seuraa väestön hyvinvointia ja terveyttä edistävien tavoitteiden toteutumista. Hyvinvointikertomus vuodelta 2023 esitellään kuntapäätäjille keväällä 2024.

Hyvinvointivastaava toimii yhteistyössä kunnan toimialojen ja muiden toimijoiden kuten yritysten, 3. sektorin, hyvinvointialueen ja maakunnallisten verkostojen kanssa. Lisäksi hyvinvointivastaava kehittää hyvinvoinnin edistämisen toimialaa hankeavustusten kautta. Hyvinvointivastaava huolehtii oman toimialansa viestinnästä ja hyvien käytäntöjen levittämisestä.

Sivistyslautakunnan hyväksymän talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaisesti hyvinvointivastaava osallistui vuonna 2023 ensiapukouluttajan koulutukseen. Tarkoituksena on tuottaa säännöllisesti kunnan henkilöstölle toimialoille räätälöityjä ensiapukoulutuksia. Tavoitteena eivät ole todistukset vaan ensiaputaito kaikissa yksiköissä. Jatkossa kunta ei järjestä / kustanna työntekijöidensä EA1, EA2 tai Hätäensiapukoulutuksia vaan ensiapukoulutukset järjestetään sisäisesti. Ensimmäinen koulutus kohdistetaan varhaiskasvatuksen työntekijöille. Hyvinvointivastaava sitoutuu järjestämään osana omaa työtään kunnan toimipisteille vähintään 3 koulutusta, joiden ostoarvo vastaa työntekijän koulutuksen hintaa. Ensiapukoulutuksia varten on hyvinvoinnin edistämisen toimialalle hankittu Defibrillaattori-koulutuslaite, sekä elvytysnukkeja. Koulutuksen hinta oli arvioitua pienempi ja siten budjetti mahdollisti myös välineiden hankinnat.

Hyvinvointivastaava kutsuu koolle Vanhusneuvoston. Kannonkosken Perhekeskuksen järjestelyt aloitettiin vuonna 2023. Perhekeskus rakentuu keskustan kylätalolle yhteistyössä kunnan, hva:n ja järjestöjen kanssa. Toimintaa kehitetään edelleen vuonna 2024. Hyvinvointipiste on kokoontunut pääsääntöisesti kerran kuussa kunnantalolla. Vastaanottoa

ovat pitäneet Liikuntaneuvoja sekä terveydenhoitaja. Liikuntaneuvonta ja ohjatut liikuntaryhmät on toteutettu pääsääntöisesti Liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeen rahoituksella. Myös nuoriso-, kulttuuri ja hyvinvointivastaava on osallistunut liikuntaneuvonnan verkoston työskentelyyn.

Maksuton aamupalakokeilu alkoi koululla syyskuussa 2022 ja jäi pysyväksi käytännöksi.

Aamupalakokeilu pohjaa 4.-5. ja 8. luokkalaisille teetettyyn paikalliseen hyvinvointikyselyyn, josta ilmeni että moni oppilas ei syö aamupalaa kouluaamuina. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava toimii työryhmän yhdyshenkilönä ja koolle kutsujana.

Ravitsemusasioissa on tehty yhteistyötä myös hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointivastaava osallistuu Keski-Suomen omaan Ravitsemustyöryhmän (Hyvaks) verkostopalaveriin sekä Ruokakasvatuksen alueverkoston toimintaan.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Hyte-kerroin ja kertynyt valtionapu				Hyte-kerroin vuodelle 2023 0,94 Valtionapu 23.374 €
Hyvinvointisuunnitelma ja - kertomus			1	1 toimintakertomus vuosittain
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma				1 (päivitetty 2023)
Osallisuussuunnitelma			1	1 (uusi 2023i)
Ehkäisevän päihdetyön, mielen hyvinvoinnin edistämisen ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelma				1 (päivitetty 2022)
Kulttuurihyvinvointisuunnitelma				1 (uusi 2023)
Tehostetun nuorisotyön suunnitelma, alueellinen				1 (uusi 2023)
Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto kokoukset		2	2	1 yhteinen alueellinen kokous
Ennaltaehkäisevä päihdetyö, työryhmän kokoukset / tapahtumat, kampanjat, tietoiskut		1 / 3	2 / 4	2 / 4 hyvinvointityöryhmä n kokoukset 2, EPT- oppitunnit yläkoululle, Feel Good -messut, infojulisteita, Pyydä apua -nappi info
Liikenneturvallisuustyöryhmä, tapaamiset / tapahtumat, infot		3 / -	2 / 2	1 työryhmän kokous, 3 verkostotapaamista

				1 tapahtuma (heijastinbongaus)
Ravinto- ja ruokakasvatus- työryhmätapaamisia / tapahtumia		7 tapaamista 1 tapahtuma (kekri)	3 / 3	1 paikallista Maistuuko työryhmäkokous, 5 alueellista verkostokokousta, 1 tapahtuma (4 Kaverusta)
Vapaaehtoistoimijoiden kiitoskahvitapahtuma		3	2	2
Kumppanuuspöytä kokoukset / tapahtumat	2 kokous	4 / 4, 1 esteettömy yskävely	3 / 2	4 kokousta, 4 tapahtumaa, 2 kampanjaa
Nettokustannukset, €			10.660	9.937,78
Nettokust. / asukas, €			8,13	8,17

Liikunta ja ulkoilu

Tehtäväalueen keskeisenä tavoitteena on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen.

Liikuntapaikat:

Kunnan liikuntapaikkojen hoidosta vastaa tekninen toimi. Tukes suoritti vuonna 2023 kunnan liikuntapaikkoihin tarkastuskierron. Raportin mukaan kehittämistehtävänä on mm. laatia tarkempi roolijako liikuntapaikkojen hoitamisen ja vastuiden osalta kunnan ja Piispalan nuorisokeskuksen välillä. Kannonkosken peruskunnan vastuulla ovat seuraavat liikuntapaikat: Nuottalan ja Kankaalan uimarannat, urheilukenttä, koulun lähiliikunta-alueet ja ulkokuntolaitteet, koulun liikuntasali, talvipyöräreitti, maakuntaura, sekä pääosin välilatu keskustan ja Piispalan välillä. Nuorisokeskus Piispala vastaa Piispalankankaalla sijaitsevista liikuntapaikoista.

Liikuntapalvelut:

Liikuntapalveluja tuotetaan pääsääntöisesti Liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeen kautta. Hankkeen päätoimenpiteitä ovat ohjatut liikuntaryhmät ja liikuntaneuvonta. Vuoden 2023 pääteemana oli luontoliikunnan kehittäminen, sekä kaatumistapaturmatilastojen ohjaamana kehitetty Voimaa ja tasapainoa -toiminta ikääntyville. Myös kansalaisopiston rooli Kannonkosken ryhmäliikuntapalvelujen tuottajana on merkittävä. Liikuntateema korostuu myös nuorisotoimen hankkeissa, koulun teemapäivissä, lasten leiritoiminnassa, sekä koulunuorisotyöntekijän toteuttamissa välituntitoiminnoissa. Nuoriso-, kulttuuri ja hyvinvointivastaava osallistuu hyvinvointialueen kutsumana Liikuntaneuvonnan verkoston kokouksiin.

Piispala ja palvelupaketti:

Piispala tarjoaa upeat ja monipuoliset liikuntatilat sekä ohjattuun, että omatoimiseen

liikuntaan. Osa liikuntapalvelujen kuluista katetaan hankeavustuksella, osa asiakasmaksuilla ja osa kunnan palvelupaketin kautta. Palvelupaketti on sisältänyt mm. kunnan työ- ja liikuntaa, koulun, varhaiskasvatuksen, nuorisotoimen ja järjestöjen liikuntapalveluita sekä kuntalaisten vakiovuoroja, saldokortteja ja hankkeen ohjattujen liikuntaryhmien tilavuokria.

Palvelupakettiin on tulossa muutoksia 1.1.2024. Muutosta valmisteltiin hyvissä ajoin syksyllä 2023 mm kuntalaisia tiedottamalla.

Tiedolla johtaminen:

- kaatumistapaturmat
- ikääntyvien kuntokatsastuksen tulokset
- Lasten ja nuorten liikunnallinen elämäntapa ja kunto / vuosittain Move-mittauksilla (5. + 8. lk), sekä joka toinen vuosi paikallisella hyvinvointikyselyllä (4.-5. ja 8.-9. lk)
- muut ajankohtaiset ja luotettavat tilastot (mm THL)

Kouluterveyskyselyn vastauksia emme saa kunnan luokkakokojen pienestä koosta johtuen. Tulokset käsitellään sivistyslautakunnassa, oppilashuoltotyöryhmässä ja hyvinvointityöryhmässä, sekä tarpeen mukaan myös opekokouksessa.

Hankkeet:

Liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeen (AVI) pääteemoina oli kaikenikäisten kuntalaisten luontoliikunnan kehittäminen ja ikääntyvien tasapaino ja voimaharjoittelu. Hankkeen hallinnoijana on kunta / Liikuntatoimi. Liikuntatoimen budjettiin on varattu hankkeen omavastuuosuus. Hankkeen projektipäällikkö työskentelee 60 % työajastaan Kannonkosken kunnalle ja 40 % Piispalan nuorisokeskukselle. Projektipäällikkö toteuttaa pääsääntöisesti ohjatut liikuntatuokiot. Hankkeen hyväksi havaittuina toimintoina jatkettiin Ikääntyvien ohjattua ryhmää koululla (voima ja tasapaino), sekä Teho-tiistai, Puoliteho-torstai ja ikääntyvien vesijumpparyhmiä Piispalassa. Hankkeen toimenpiteisiin kuuluivat myös Kuntokatsastus-tapahtuma loppuvuodesta seurakuntatalolla, kesän ohjatut liikuntatuokiot Piispalassa sekä liikuntaneuvonta. Liikuntaneuvonnan vastaanotto oli avoinna kunnantalon Hyvinvointipisteellä aina kuun ensimmäisenä keskiviikkona. Hankeavustuksen kautta hankittiin liikuntavälineitä kirjastoon. Lasten ja nuorten liikuntapalveluja toteutetaan myös nuorisotoimen hallinnoiman Harrastamisen Suomen mallin AVI-hankkeen kautta, sekä Suomenselän 4H-yhdistyksen hallinnoiman AVI-hankkeen Lasten ja nuorten paikallinen kerhotoiminta kautta.

Yhteistyö:

Kivijärven kanssa yhteistyössä järjestettiin kesäkuinen pyöräilytapahtuma Yläpäässä. Perinteisenä liikuntakampanjana järjestettiin yhteistyössä Kihon ja Pop-pankin kanssa Kävelen kuntoon lokakuussa -kampanja.

Tunnustukset:

Kannonkosken kunnan vuoden 2023 liikuntatekona palkittiin Tarja Alainen (Harrastamisen Suomen malli). Myös Kannonkosken kunnalle myönnettiin Urheilugaalassa Jyväskylän Laajavuoressa tunnustus ansiokkaasta liikunnallisen harrastamisen edistämisestä koulupäivän yhteydessä.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Yksittäiset liikuntatapahtumat		34	2	- vaellus / Karhun kierros - ikääntyvien kuntokatsastus - tanssikurssit x 3 - tanssit Mäntykodilla x 2 - Mäntykodin ulkoilut x 2 - Kangoo Jumps & Freestyler - uintikurssi - uimataidottomat aikuiset - pyöräilytapahtuma - liikunnan jalkauttaminen muihin kuin liikunta-tapahtumiin x 3 - Hyvinvointi-ilta – vaihdevuodet - vierailut Virtapiirissä x 6, 64 hlöä - yösuunnistus, 24 hlöä - frisbeegolfkisat - kävelytestit - Unelmien liikuntapäivä yht. 27
Liikuntakampanjat	3	2	3	- kävelykampanja, kunta - Unicef-kävely, koulu - Vie vanhus ulos -kampanja - välituntiliikuntakampanja yht. 4
Viikoittaisia liikuntaryhmiä		8 ryhmää		- Voimaa ja tasapainoa ryhmä 22 krt, 164 hlöä - Tehotiistait 25 krt, 367 hlöä - Puolitehotorstait 24 krt, 152 hlöä - ikääntyvien vesijumput x 2 / vk - Treenitorstai 28 krt, 207 hlöä

				- Treenilauantai 5 krt, 39 hlöä - Mäntykodin tasapainojumppa 10 krt, 25 hlöä - avantouinti Yht. 9 ryhmää
Liikuntaneuvonta, kerrat / kävijät		9 / 34		Hyvinvointipiste kerran kuussa kunnantalolla, sisältää myös liikuntaneuvontaa
Liikuntaneuvonta ajanvarauksella		8		Liikuntaneuvonnan asiakkaita 12 hlöä
Kirjaston lainattavat liikunta- välineet	tarkastus ja huolto	tarkastus ja huolto	tarkastus ja huolto	tarkastus, huolto lisätty 2 paria liukulumisuksia ja lumikenkiä
Suunnitelmat, ohjelmat				Liikuntaohjelma (päivitettävänä) Lasten terveystoimintaohjelma (uusi 2022) Luontoliikuntaohjelma (uusi 2023)
Edustukset (mm. viestit)	1	0	1	0
Palvelupaketin liikuntapalvelut	15.638	46.409,50	30.000	48.190,80
Nettokustannukset, €	27.026	66.856,10	40.980	Liikuntapalvelut 3.374,38 Liikuntapaikat 44.858,30 yhteensä 48.232,68
Nettokust. / asukas	20,61	52,68	31,26	39,67
Liikuntatoiminnan valtionosuus €	4.772	4.715	4.672	4.672

SIVISTYSLAUTAKUNTA

SISÄISEN VALVONNAN SELONTEKO VUODELTA 2023

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sivistystoimen sisäisen valvonnan järjestäminen

Sivistystoimen toiminta pohjaa valtuuston asettamiin strategisiin tavoitteisiin sekä talousarvioon ja -suunnitelmaan. Lautakunta seuraa talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumaa kokouksissaan neljännesvuosittain. Tätä ovat edelleen ajoittain vaikeuttaneet kunnan kirjanpidon kirjautumisviiveet. Sivistyslautakunnan kokousten esityslistat ja pöytäkirjat ovat luettavissa kunnan kotisivuilla.

Henkilöstö- ja toimielinrakenteet, tehtäväkuvat ja niiden ajantasaisuus

Sivistystoimen tehtäväalueesta vastaa sivistyslautakunta. Tehtäväalueen tulosyksiköiden vastuuviranhaltijat ja muu henkilöstö on pääosin kuvattu toimintakertomuksessa. Sivistystoimen viranhaltijoiden tekemät viranhaltijapäätökset käsitellään lautakunnan jokaisessa kokouksessa.

Kunnan omaisuutta koskevat muutokset (hankinnat, myynnit, poistot)

Koulun luokkatilojen esitystekniikkaa päivitettiin vaihtamalla vanhaa esitystekniikkaa vastaavankokoisiin kosketusnäyttöihin.

Kuntaa velvoittavat uudet sopimukset ja niiden seuranta

Uusia sopimuksia ei solmittu.

Talouden ja toiminnan suunnittelu ja seuranta

Laskujen vastaanottaja ja hyväksyjä on eri henkilö. Viranhaltijoiden omat laskut hyväksyy esihenkilö tai lautakunnan puheenjohtaja. Tulosyksiköiden vastuuhenkilöt seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Ulkopuolista rahoitusta sivistystoimi pyrki hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti. Hakemukset ja niiden loppuraportit annetaan tiedoksi lautakunnalle. Tarkastuslautakunta kuulee sivistysjohtajan ajankohtaiskatsauksen oman aikataulunsa mukaisesti.

Merkittävimmät riskit

Sivistyspalveluista sivistystoimen johto, kirjasto sekä nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, ja hallintopalvelut toimivat edelleen vähäisellä henkilöstömäärällä, käytännössä yhden ihmisen varassa. Tämä aiheuttaa riskin toiminnan jatkuvuudelle esimerkiksi pidemmissä sairauslomissa tai henkilöstövaihdosten yhteydessä. Oppilasmäärän väheneminen synnyttää tarvetta toimintojen sopeuttamiseen. Piispalan palvelupaketin päättyminen lisää toimintakuluja, jos vastaavasta palvelusta kuntalaisille halutaan pitää kiinni.